EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 21.12.2020
COM(2020) 778 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

liikmesriikide vahel Euroopa karistusregistrite infosüsteemi (ECRIS) kaudu karistusregistrist saadud teabe vahetamise kohta

{SWD(2020) 378 final}

1. Sissejuhatus

Euroopa karistusregistrite infosüsteemi (ECRIS) eesmärk on suurendada kodanike turvalisust vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneval ELi alal, võimaldades tõhusat liikmesriikidevahelist andmevahetust ELis asuvate kriminaalkohtute tehtud varasemate süüdimõistvate kohtuotsuste kohta. ECRIS hakkas tööle 2012. aasta aprillis. Seda reguleerivad nõukogu 26. veebruari 2009. aasta raamotsus 2009/315/JSK, mis käsitleb karistusregistrite andmete vahetamise liikmesriikidevahelist korraldust ja andmete sisu,[1] ning nõukogu 6. aprilli 2009. aasta otsus 2009/316/JSK Euroopa karistusregistrite infosüsteemi (ECRIS) loomise kohta[2].

Kooskõlas nõukogu otsuse 2009/316/JSK artikliga 7 võttis komisjon 29. juunil 2017 vastu esimese statistilise aruande, milles käsitleti ajavahemikku 2012. aasta aprillist kuni 31. detsembrini 2016. [3]

Käesolev aruanne on komisjoni teine statistiline aruanne ECRISe kaudu karistusregistri andmete vahetamise kohta liikmesriikide vahel. Aruande eesmärk on kirjeldada liikmesriikide andmevahetuse vastavust ECRISe õigusraamistikule ja teha kindlaks kõik süsteemi tõhususega seotud probleemid, et oleks võimalik need lahendada. Komisjon jätab endale õiguse võtta kõik vajalikud meetmed, tagamaks et liikmesriigid täidavad raamotsuses 2009/315/JSK sätestatud õiguslikke kohustusi.

1.1. ECRISe statistika

Käesolevas aruandes antakse ülevaade ECRISe kasutamisest alates **1. jaanuarist 2017 kuni 31. detsembrini 2019, pöörates erilist tähelepanu 2019. aastale**. Teatisega on kaasas komisjoni talituste töödokument SWD/2020/378 (edaspidi „komisjoni talituste töödokument“). Suurem osa käesolevas aruandes esitatud tabelitest ja graafikutest käsitlevad 2019. aastat ning 2017. ja 2018. aasta omi saab vaadata kaasasolevast komisjoni talituste töödokumendist. Mõned aruandes esitatud statistilised andmed annavad üldise ülevaate ECRISe kaheksa-aastasest toimimisperioodist alates selle kasutuselevõtust 2012. aasta aprillis. Võrreldavad statistilised andmed kõigi liikmesriikide kohta ja liikmesriikide statistilised tabelid (esitatud töödokumendi 3. jaotises) hõlmavad aga aastatel 2017–2019 toimunud ECRISe andmevahetust. Vajaduse korral kasutati võrdlusalusena 2016. aasta statistikat. Aruanne sisaldab ka andmeid Ühendkuningriigi kui ELi liikmesriigi kohta kuni 2019. aastani.

Aruanne põhineb süsteemi automaatselt loodud statistikal, mille liikmesriigid on komisjonile saatnud. 233 statistilisest näitajast, mis ECRISe jaoks kehtestati, valiti välja need, mis annaksid üksnes kõige asjakohasemat ja olulisemat teavet. Lisaks paluti teavituskorra rakendamisest ülevaate saamiseks liikmesriikidel esitada statistika selle kohta, kui palju süüdimõistvaid kohtuotsuseid on liikmesriigid langetanud oma territooriumil teiste liikmesriikide kodanike (elanikud, kes on teise liikmesriigi kodanikud) suhtes. Aruanne sisaldab 23 liikmesriigilt saadud karistusandmeid[4].

---

1 ELT L 93, 7.4.2009, lk 23; muudetud direktiiviga (EL) 2019/884, ELT L 151, 7.6.2019, lk 143.

2 ELT L 93, 7.4.2009, lk 33. See otsus asendatakse direktiiviga (EL) 2019/884 nende liikmesriikide puhul, kelle suhtes on nimetatud direktiiv siduv (alates 28. juunist 2022).

3 COM(2017) 341 final; SWD(2017) 242 final.

4 Komisjon ei saanud andmeid Kreekast, Küproselt, Leedust, Sloveeniast ja Taanist.

1.2. ECRISe süsteemi üldpõhimõtted

ECRIS põhineb detsentraliseeritud ülesehitusel, kus karistusregistri andmeid vahetatakse elektroonilisel kujul ja üksnes liikmesriikide keskasutuste vahel.

Igal liikmesriigil, kes on süüdi mõistnud mõne teise liikmesriigi kodaniku, on kohustus teavitada ECRISe kaudu asjaomast liikmesriiki (edaspidi „kodakondsusjärgne liikmesriik“) süüdimõistva kohtuotsusega seotud teabest (**teated uute süüdimõistvate kohtuotsuste kohta**) võimalikult kiiresti ja edastada ka hilisemaid ajakohastatud andmeid (**teated andmete ajakohastamise kohta**).

Seega peab kodakondsusjärgne liikmesriik keskset andmebaasi, mis sisaldab lisaks liikmesriigis tehtud süüdimõistvatele kohtuotsustele kõiki süüdimõistvaid kohtuotsuseid, mille on selle liikmesriigi kodanike suhtes teinud teistes ELi liikmesriikides asuvad kriminaalkohtud. Kodakondsusjärgne liikmesriik kohustub seejärel säilitama ja ajakohastama kogu ECRISe kaudu saadud teavet ning esitama täielikud karistusregistri andmed (**vastused teabepäringule**), kui seda taotleb mõni teine liikmesriik (**teabepäringud**) **lühikese, 10 või 20 päeva pikkuse tähtaja jooksul**[5].

2. Teabevahetus ECRISe kaudu arvudes

2.1. Ühendatud liikmesriigid

ECRIS on detsentraliseeritud süsteem, kus kõik liikmesriigid peaksid olema üksteisega ühendatud. Liikmesriik loetakse ECRISega ühendatuks, kui ta vahetab karistusandmeid vähemalt ühe teise ühendatud liikmesriigiga. **Praegu on kõik liikmesriigid ECRISega ühendatud** ja vahetavad karistusandmeid **keskmiselt 24 muu liikmesriigiga**.[6]

Ühenduste maksimaalne koguarv on 756 (27×28)[7]. Ehkki nüüdseks on kõik liikmesriigid ECRISega ühendatud, **vahetab ainult üks liikmesriik tõhusalt ECRISe kaudu teavet kõigi ülejäänud liikmesriikidega (ES).** Enamikul liikmesriikidel on endiselt puudu üks või kaks omavahelist ühendust.

ECRISe süsteemi kasutuselevõtmise ajal 2012. aastal oli ühendusi kokku 173 (756 võimalikust ühendusest; liikmesriike oli 28). 2019. aasta lõpu seisuga oli loodud **670 omavahelist ühendust**, mis moodustavad **90 % kõigist võimalikest ühendustest**[8].

Siiski ei ole veel saavutatud täielikult süsteemi lõplikku eesmärki, kuna kõik liikmesriigid ei ole ECRISe kaudu kõigi teiste liikmesriikidega ühenduses ega vaheta nendega teavet.

---

[5] ECRISe kaudu toimuva teabevahetuse üldpõhimõtete üksikasjalik kirjeldus on esitatud komisjoni talituste töödokumendi jaotises 1.

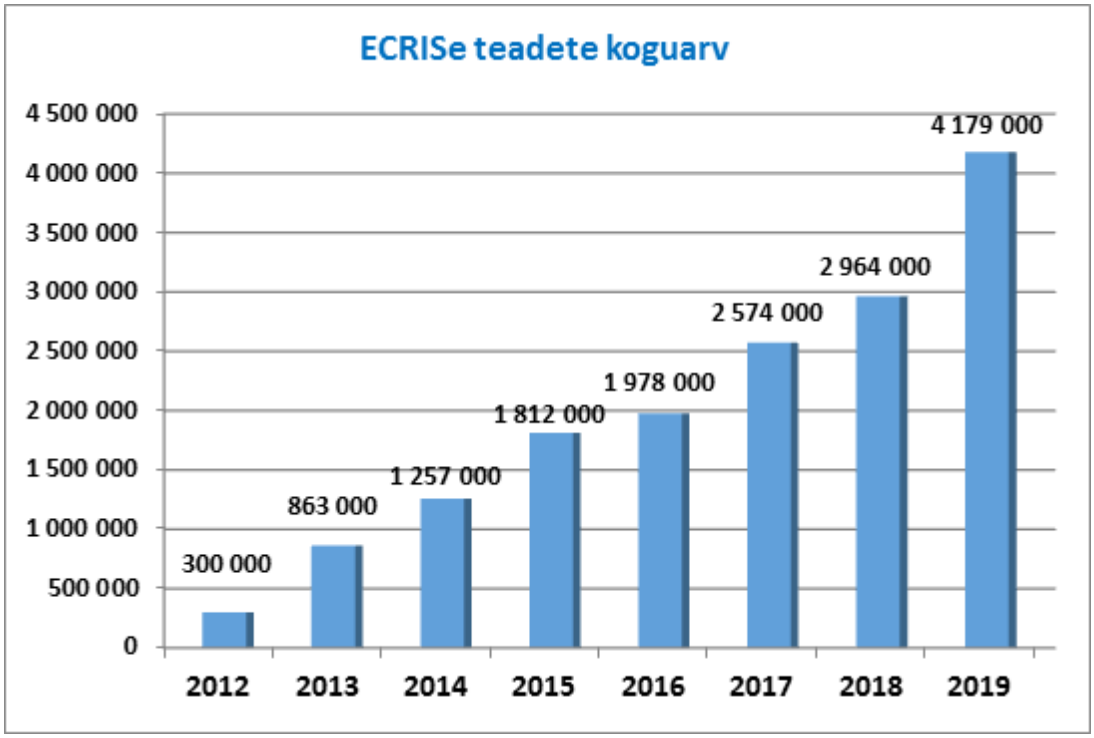
[6] Andmed varasemate ECRISega liitumiste kohta on esitatud komisjoni talituste töödokumendi jaotises 2.1.

[7] Selle arvu puhul võetakse arvesse 28 liikmesriiki.

[8] Ühenduste arvu muutumine aastate jooksul on esitatud komisjoni talituste töödokumendi jaotises 2.1.

2.2. Vahetatud teadete koguarv

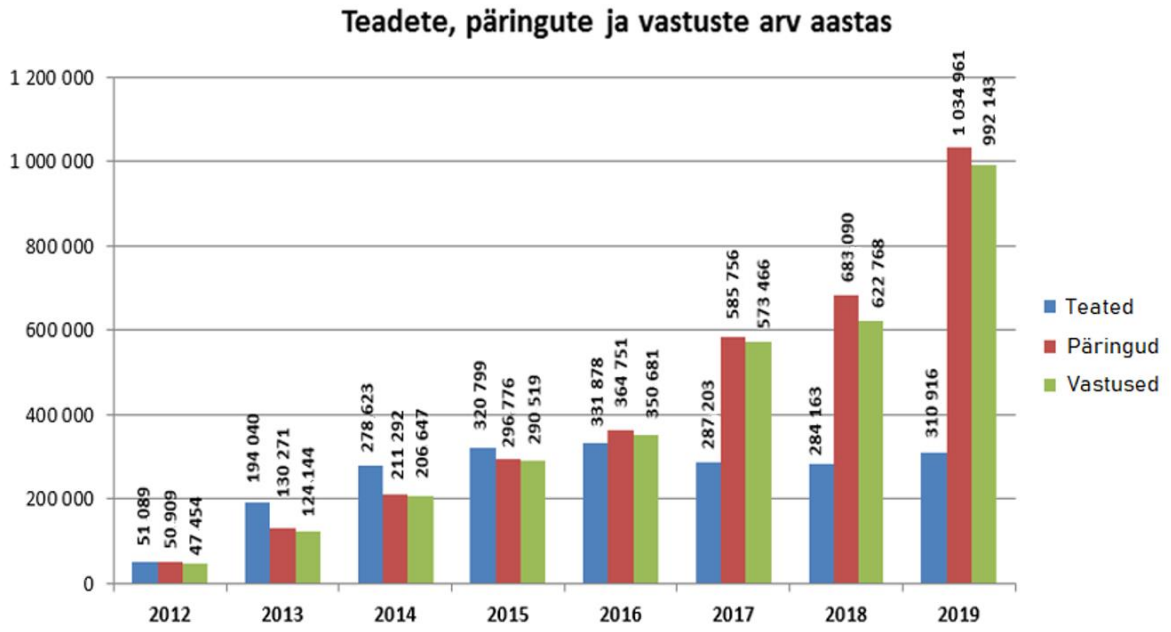
Alltoodud graafik ilmestab ühendatud liikmesriikide vahel aasta jooksul saadetavate teadete arvu kiiret kasvu alates ECRISe kasutuselevõtust 2012. aasta aprillis kuni 31. detsembrini 2019. Meeles tuleb pidada, et 2012. aastal tegutses süsteem vaid kaheksa kuu jooksul.

Kui 2016. aasta lõpuks olid kõik süsteemis osalevad liikmesriigid vahetanud 2 miljonit teadet, siis **2019. aastal jõudis see arv peaaegu 4,2 miljonini,** mis tähendab **ühes kuus keskmiselt 348 000 teadet**. Need arvud hõlmavad kõiki teatetüüpe: teateid, ajakohastamist, päringuid, vastuseid, vastusest keeldumist, muid vastuseid, lisateabe vahetamist jne.

Alltoodud graafikul on esitatud teadete, päringute ja päringuvastuste arvu muutumine ECRISe kaheksa tegutsemisaasta jooksul. Arvesse on võetud üksnes uusi süüdimõistvaid kohtuotsuseid puudutavaid teateid, ajakohastusteated on välja jäetud. Vastused hõlmavad vastuseid päringutele, vastusest keeldumist ja muid vastuseid[9].

[9] Muud vastused on näiteks vastused, mis puudutavad mitme andmetele vastava isiku leidmist, päringu saanud liikmesriigi kodakondsuse puudumist jne.

Viimase kolme aasta jooksul on **muutunud oluliselt uute süüdimõistvate kohtuotsuste kohta esitatavate teadete, teabepäringute ja päringutele antud vastuste arvuline suhe**. Aastal 2016 olid need arvud kõigi kolme kategooria puhul peaaegu võrdsed, olles aastas igas kategoorias ligikaudu 350 000. Aastal 2019 oli teabepäringute arv ja nendega seotud päringutele antud vastuste arv rohkem kui kolm korda suurem kui teadete arv.

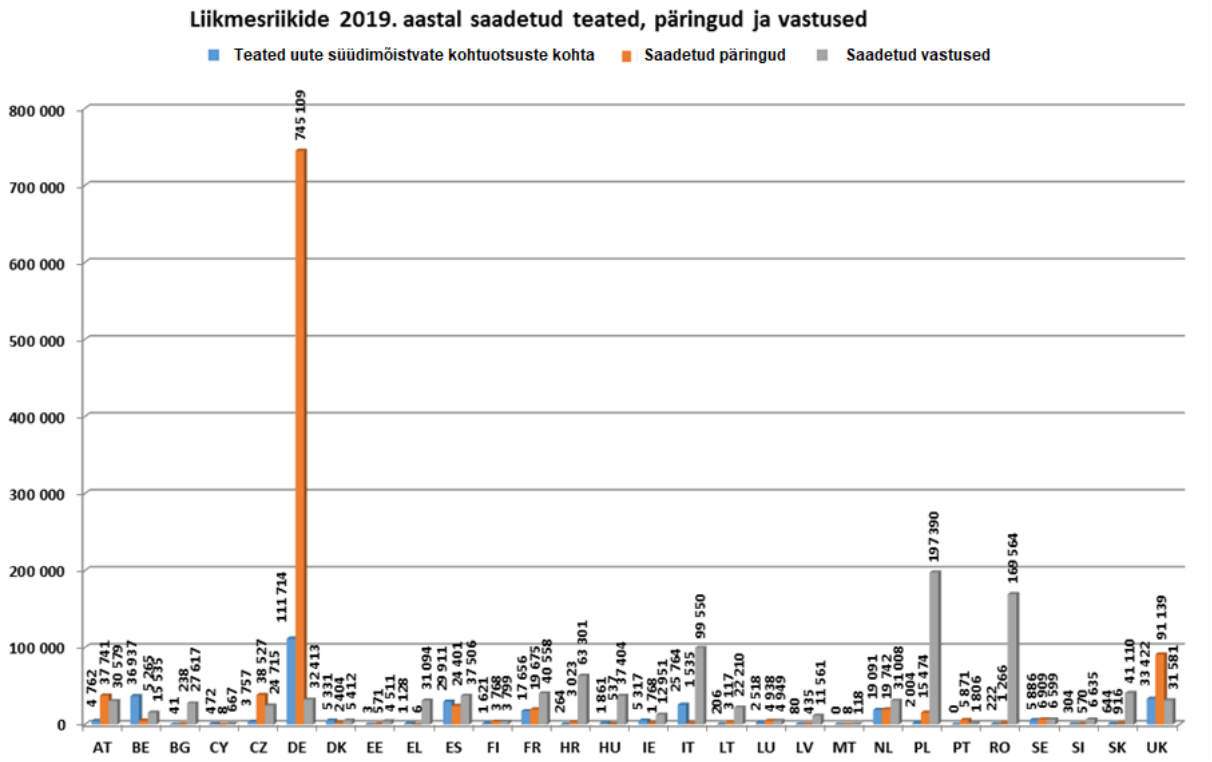
Aastal 2017 **vähenes uute süüdimõistvate kohtuotsuste kohta esitatud teadete arv**, püsides **kuni 2019. aastani** ligikaudu **310 000 juures**. Selline langustrend on üllatav, arvestades liikmesriikide omavaheliste ühenduste arvu suurenemist. Nagu on märgitud osas 2.4, oli mõnel liikmesriigil probleeme kõikidest uutest süüdimõistvatest kohtuotsustest teatamisega.

Seevastu on **teabepäringute** ja nendega seotud vastuste **arv alates 2017. aastast kolmekordistunud, küündides** 2019. aastal iga kategooria puhul **1 miljonini**. **Teabepäringute arvu järsk kasv** on tingitud peamiselt **muutusest ECRISe kasutamises – seda ei kasutata enam peamiselt kriminaalmenetluse eesmärgil, vaid üha enam ka muuks otstarbeks kui kriminaalmenetlus**. Täpsem teave on esitatud osas 2.8. See on ka positiivne märk sellest, et liikmesriigid muutuvad rohkem teadlikuks vajadusest kasutada ECRISt selleks, et teha kriminaalmenetluse käigus teabepäringuid eesmärgiga võtta arvesse varasemat karistatust kooskõlas raamotsusega 2008/675/JSK[10].

2.3. Teadete, päringute ja vastuste arv igas liikmesriigis

Alltoodud graafikul on esitatud uute süüdimõistvate kohtuotsuste kohta saadetud teadete, saadetud teabepäringute ja saadetud vastuste arv igas ühendatud liikmesriigis 2019. aastal[11].

[10] ELT L 220, 15.8.2008, lk 32.
[11] 2017. ja 2018. aasta kohta vt komisjoni talituste töödokumendi jaotis 2.2.

Samamoodi kui varasematel aastatel olid kõige aktiivsemad liikmesriigid nende kolme teateliigi kogumahu arvestuses järgmised.

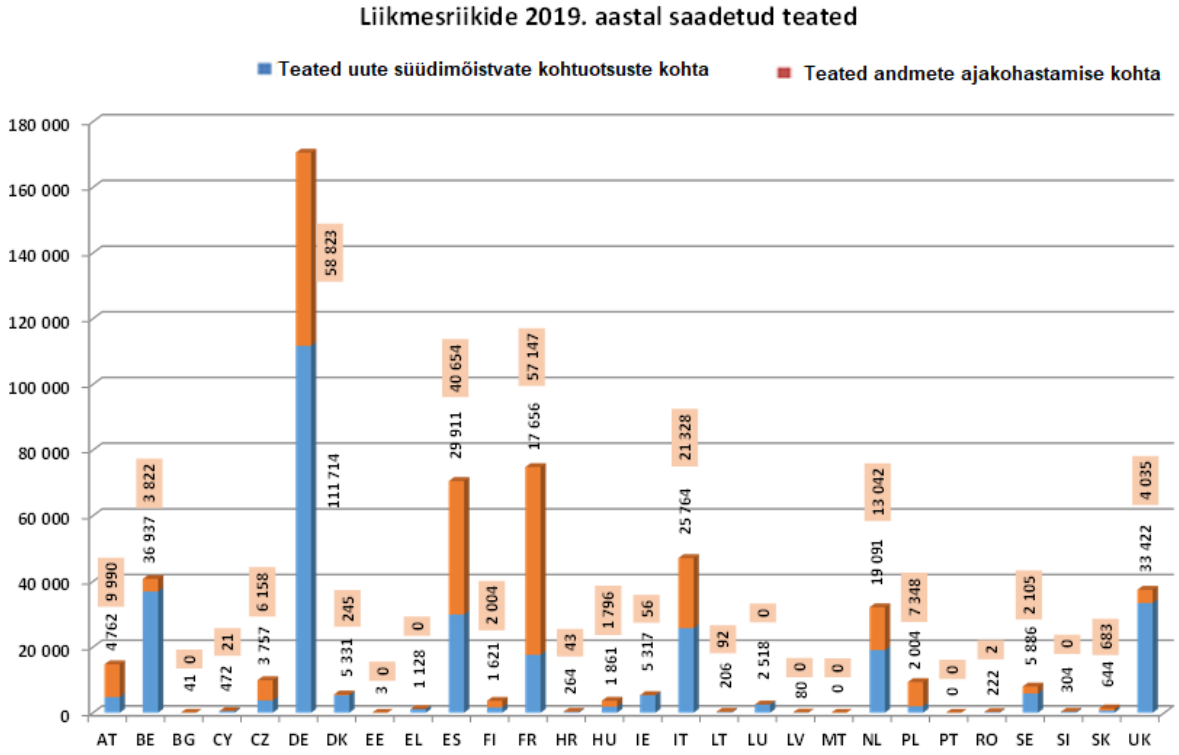
2017		2018		2019	
Kõige aktiivsemad liikmesriigid nende kolme teateliigi kogumahu arvestuses					
DE	32,2 %	DE	33,7 %	DE	38,0 %
UK	9,3 %	UK	8,4 %	PL	9,2 %
PL	7,3 %	PL	6,5 %	RO	7,3 %
RO	7,2 %	RO	6,1 %	UK	6,7 %
IT	4,8 %	IT	5,8 %	IT	5,4 %

Need arvud näitavad **olulisi erinevusi liikmesriikide ECRISega seotud tegevuse ja töökoormuse vahel**.

Mõned liikmesriigid **esitavad teabepäringuid märksa sagedamini, kui neile esitatakse**. Need on näiteks DE (745 000 saadetud päringut, 32 400 saadud päringut), UK (91 000 saadetud päringut, 31 500 saadud päringut) ja CZ (38 500 saadetud päringut, 24 700 saadud päringut). Osa liikmesriike peab tulema toime **päringute märkimisväärse hulgaga**, ise aga saadavad nad päringuid välja vähem: nt PL (197 300 vastust, 15 400 saadetud päringut), RO (170 000 *vs.* 1 200), IT (99 500 *vs.* 1 500), HR (63 300 *vs.* 3 000), SK (41 000 *vs*. 900), HU (37 400 *vs.* 500). Mõni liikmesriik **saadab arvukalt teateid** uute süüdimõistvate kohtuotsuste kohta süüdimõistetu kodakondsusjärgsesse liikmesriiki, samas kui nad ise saadavad päringuid välja vähem. Need riigid on nt BE (36 300 saadetud teadet, 5 200 saadetud päringut), IT (25 700 saadetud teadet, 1 500 saadetud päringut).

2.4. Teatamine

Alltoodud graafikul on esitatud kõigi omavahel ühendatud liikmesriikide 2019. aastal väljastatud teadete arv; eraldi on välja toodud teated uute süüdimõistvate kohtuotsuste kohta ja teated varasemate teadete ajakohastamiseks[12].

Teadete arv on liikmesriigiti väga erinev, ulatudes peaaegu 112 000 teatest uute süüdimõistvate kohtuotsuste kohta (DE) mitte ühegi teateni (MT, PT) aastas. Nende erinevuste analüüsimisel tuleb arvesse võtta peamiselt kahte tegurit: riigi suurus ja teiste liikmesriikide kodanike (elanikud, kes on teise liikmesriigi kodanikud) suhtes tehtud süüdimõistvate otsuste arv[13].

Kõige aktiivsemalt saatsid uute süüdimõistvate kohtuotsuste kohta **teateid** alljärgnevas tabelis nimetatud liikmesriigid.

2017		2018		2019	
Kõige aktiivsemad liikmesriigid uute süüdimõistvate kohtuotsuste kohta saadetud teadete arvestuses					
DE	34,5 %	DE	32,6 %	DE	35,9 %
BE	12,9 %	BE	14,0 %	BE	11,9 %
ES	10,4 %	ES	11,5 %	UK	10,7 %
UK	9,3 %	NL	9,6 %	ES	9,6 %
NL	7,5 %	IT	8,4 %	IT	8,3 %

[12] 2017. ja 2018. aasta kohta vt komisjoni talituste töödokumendi jaotis 2.3.

[13] Vt Eurostati statistika: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:Non-national_population_by_group_of_citizenship,_1_January_2019.png.

Võttes arvesse kõiki saadetud teateid, sealhulgas teateid ajakohastuste kohta, püsib DE esimesel kohal, kuid muus järjestuses on muutusi.

2017		2018		2019	
Kõige aktiivsemad liikmesriigid kõigi süüdimõistvate kohtuotsuste kohta saadetud teadete arvestuses					
DE	31,9 %	DE	31,5 %	DE	40,8 %
ES	16,2 %	ES	19,2 %	FR	17,9 %
BE	9,4 %	IT	16,2 %	ES	16,9 %
FR	7,5 %	FR	14,3 %	IT	11,3 %
UK	7,4 %	BE	10,1 %	BE	9,7 %

Teated uute süüdimõistvate kohtuotsuste kohta ja ajakohastamisteated moodustasid 2019. aastal vastavalt **58 % ja 42 %**. Kokku saadeti sel aastal **230 000 ajakohastamisteadet**[14]. On märkimisväärne, et enne 2017. aastat moodustasid ajakohastamisteated vaid ühe neljandiku kõigist teadetest. Praegust **ajakohastusteadete arvu märkimisväärset suurenemist** paljudes liikmesriikides tuleks pidada positiivseks märgiks sellest, et nad on teadlikud, kui oluline on edastada esialgsete teadete hilisemad muudatused.

Uute süüdimõistvate kohtuotsuste kohta esitatavate teadete ja ajakohastamisteadete vaheline suhe on liikmesriigiti väga erinev: mõnel juhul on ajakohastamisteadete arv kolm korda suurem kui teadete arv (nt FR, PL) või kaks korda suurem kui teadete arv (nt AT, CZ), mõnel juhul on need kategooriad peaaegu võrdsed (nt ES, NL, IT, HU, FI, SK) ning mõnel juhul moodustavad ajakohastamisteated kõigist teadetest üliväikese osa (nt CY, DK, IE, RO). Kõige arvukamalt teateid välja saatnud DE, FR ja ES puhul moodustasid ajakohastamisteated kõigist 2019. aastal saadetud teadetest vastavalt umbes 34 %, 76 % ja 57 %.

Esimeses statistilises aruandes tehti kindlaks kaks peamist probleemi: nt i) paljud liikmesriigid **ei saada teateid uute süüdimõistvate kohtuotsuste kohta kas üldse või saadavad selliseid teateid vähe** ning ii) arvukad liikmesriigid ei saada **ajakohastatud andmeid** varem saadetud teadete kohta **kas üldse või saadavad neid vähe**. Need kaks probleemi ilmnevad ka 2017.–2019. aastate statistiliste andmete üksikasjalikust analüüsist. Seekord on need probleemid aga veelgi olulisemad, kuna need puudutavad rohkemaid liikmesriike.

Esiteks **ei saada** paljud liikmesriigid **uute süüdimõistvate kohtuotsuste teateid kas üldse** (2019. ja 2018. aastal PT, 2019. ja 2017. aastal MT, 2018. aastal EE, 2017. aastal EL) **või saadavad väga vähe selliseid teateid** oma mittekodanikest ELi elanike ja süüdimõistvate kohtuotsuste arvu kohta (2019. aastal BG, EE, IE, LT, LU, NL, RO; 2018. aastal BG, IE, LU, LT, RO, SI, SE, MT, EL, UK; 2017. aastal BG, EE, IE, LT, LU, RO, SI, SE, PT, UK). **Selle tagajärjel jäid need süüdimõistvad kohtuotsused, millest ei teavitatud, kodakondsusjärgse(te)s liikmesriigis/liikmesriikides registreerimata.**

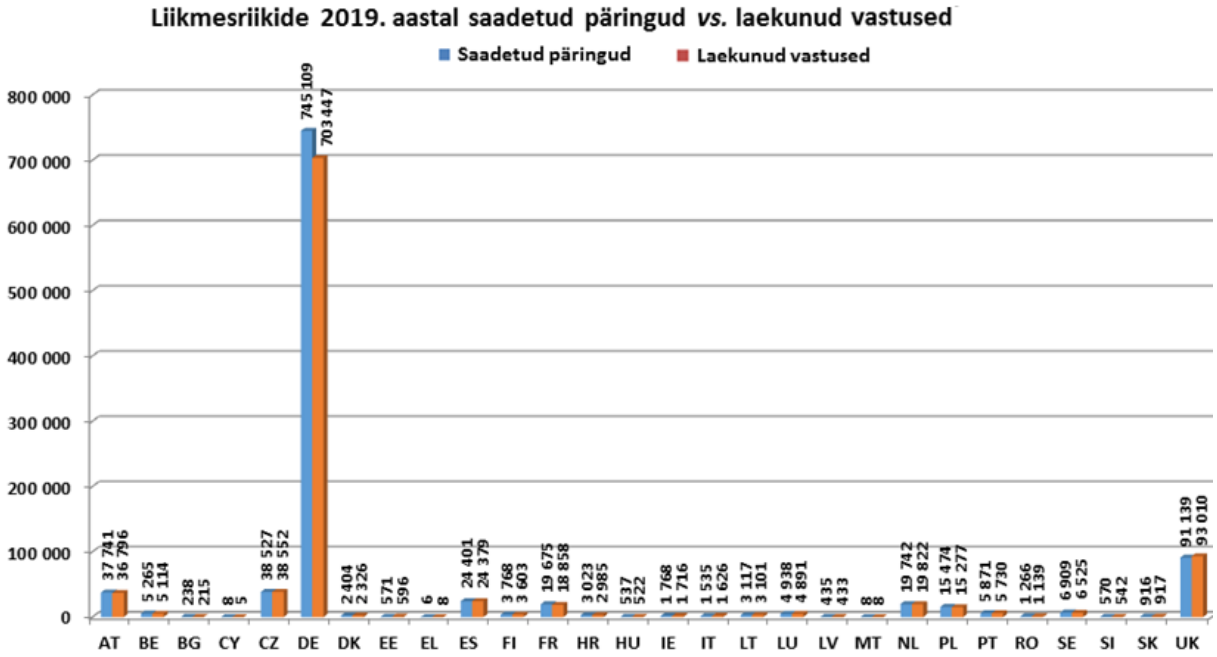
Teiseks **ei saatnud** mitmed liikmesriigid **ajakohastatud andmeid** varem saadetud teadete kohta **üldse** (2019. aastal BG, EE, EL, LV, LU, MT, PT, SI; 2018. aastal BG, DK, EL, SI, PT,

[14] Üksikasjalikum teave on esitatud komisjoni talituste töödokumendi jaotises 2.3.

MT, LV, LU, IE, EE; 2017. aastal DK, EE, EL, LV, LU, BG) või **saatsid** selliseid teateid **vähe** (2019. aastal IE, RO, CY; 2018. aastal RO, CY; 2017. aastal SI, RO, PT, MT, IE, HR, CY). Süüdimõistvate kohtuotsuste kohta ajakohastatud teabe saatmata jätmine **toob endaga kaasa olukorra, kus kodakondsusjärgne liikmesriik töötleb,** sealhulgas levitab, **aegunud ja ebausaldusväärset teavet**[15].

2.5. Teabepäringud

Alltoodud graafikul on esitatud kõigi omavahel ühendatud liikmesriikide saadetud teabepäringute arv 2019. aastal võrreldes nendele päringutele laekunud vastuste arvuga[16].

Nagu on märgitud osas 2.2, on **teabepäringute üldarv alates 2017. aastast kolmekordistunud** ja jõudnud 2019. aastal **1 miljonini**.

Väljastatud päringute arv on liikmesriigiti väga erinev, ulatudes 745 000 päringust (DE) kuni 6 päringuni (EL) aastas. Päringute koguarvu suurenemine on tingitud peamiselt DEst, kelle päringute arv on kasvanud rohkem kui 5 korda. ES, LT, NL ja PL näitajad on kahekordistunud. Analüüsides liikmesriikidevahelisi erinevusi päringute arvude lõikes, tuleb peamise tegurina võtta arvesse asjaomases liikmesriigis elavate muude liikmesriikide kodanike arvu.

Samamoodi kui varasematel aastatel olid **kõige aktiivsemad** liikmesriigid **teabepäringute väljastamise** arvestuses järgmised.

---

15 Liikmesriikide süüdimõistvaid kohtuotsuseid ja nendest teatamist käsitleva statistika üksikasjalik analüüs on esitatud komisjoni talituste töödokumendi jaotises 3.

16 2017. ja 2018. aasta kohta vt komisjoni talituste töödokumendi jaotis 2.4.

2017		2018		2019	
Kõige aktiivsemad liikmesriigid teabepäringute väljastamise arvestuses					
DE	57,7 %	DE	61,0 %	DE	72,0 %
UK	15,7 %	UK	13,4 %	UK	8,8 %
CZ	6,9 %	CZ	5,8 %	CZ	3,7 %
AT	5,1 %	AT	4,9 %	AT	3,6 %
FR	2,7 %	ES	3,3 %	ES	2,4 %

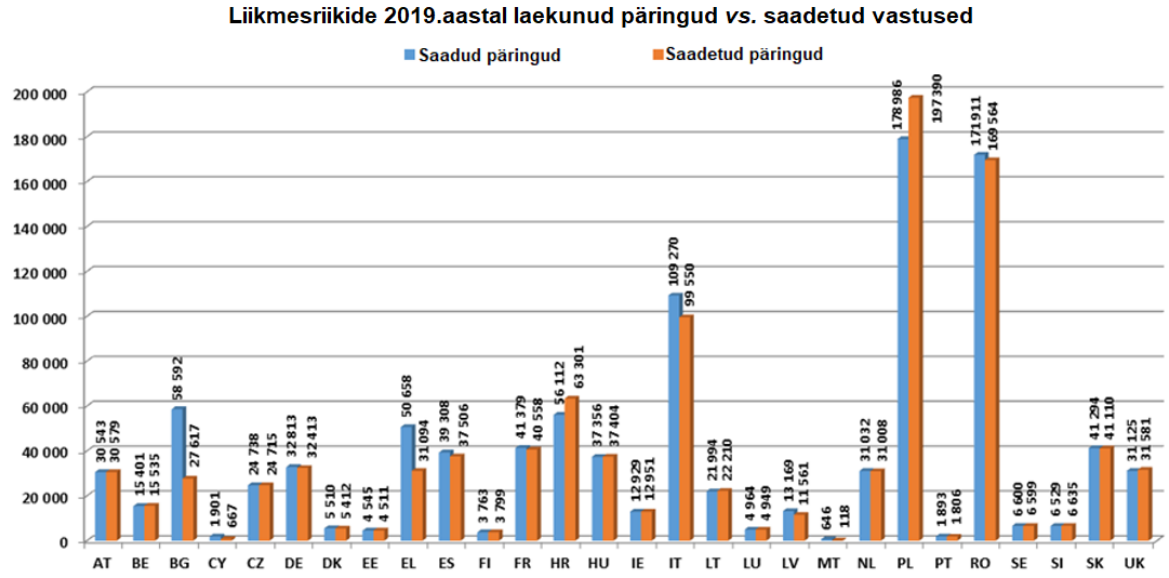
Vaatamata päringute arvu üldisele märkimisväärsele kasvule, millele juhiti tähelepanu juba esimeses statistilises aruandes, püsib endiselt probleem, et mõned liikmesriigid **ei saada peaaegu üldse päringuid** (EL, CY, MT) või **saadavad väga vähe päringuid** oma mittekodanikest ELi elanike kohta (aastatel 2017–2019 BG, EE, HU, IT, LV, RO, SI). See võib tuua kaasa olukorra, kus kriminaalkohtud võivad teha otsuseid ilma teadmisteta teistes liikmesriikides tehtud süüdimõistvate otsuste kohta vastupidiselt raamotsuses 2008/675/JSK sätestatud nõuetele. Samuti väheneb preventiivne mõju, mis on karistusregistri tõendite nõudmisel muuks otstarbeks kui kriminaalmenetluseks, näiteks töölevõtmisele eelnevaks kontrolliks.

Eeltoodud andmetest võib järeldada ka seda, et **kõigile teabepäringutele ei vastata** (vt ka osa 2.6). Kõige aktiivsemalt päringuid saatvate liikmesriikide puhul jäeti 2019. aastal vastamata 5,6 %-le DE päringutest (41 662) ja 2,5 %-le AT päringutest (945); UK ja CZ puhul ületas sel aastal laekunud vastuste arv nende päringute arvu.

2.6. Vastused teabepäringutele

Alltoodud graafikul on näha kõigi omavahel ühendatud liikmesriikide 2019. aastal saadetud vastuste arv võrreldes neile laekunud päringute arvuga[17].

[17] 2017. ja 2018. aasta kohta vt komisjoni talituste töödokumendi jaotis 2.5.

Saadud päringute ja neile saadetud vastuste arv on liikmesriigiti väga erinev, ulatudes 179 000-st (PL) kuni 646-ni (MT) aastas. Nende erinevuste analüüsimisel tuleb arvesse võtta peamiselt kahte tegurit: liikmesriigi üldine rahvaarv ja selle teistes liikmesriikides elavate kodanike arv.

Absoluutnäitajates **kõige suuremale arvule teabepäringutele vastanud** (mis ei pruugi tähendada proportsionaalselt kõige suuremat osa laekunud päringutest) liikmesriigid olid järgmised.

2017		2018		2019	
Kõige suuremale arvule teabepäringutele (absoluutnäitajates) vastanud liikmesriigid					
RO	17,9 %	RO	15,5 %	PL	19,9 %
PL	16,6 %	PL	14,5 %	RO	17,1 %
IT	8,2 %	IT	10,8 %	IT	10,0 %
SK	6,7 %	SK	6,0 %	HR	6,4 %
DE	4,9 %	FR	4,7 %	SK	4,1 %

Ehkki kõik liikmesriigid reeglina vastavad päringutele, jäi sellegipoolest ka 2019. aastal **üle 42 000 teabepäringu vastuseta**. Enamikul juhtudel oli saadetud vastuste arv veidi väiksem kui saadud teabepäringute arv; keskmine vahe oli **umbes 4,1 % (2016. aastal oli see 3,6 %).**

2019. aastal kõige rohkem teabepäringuid saanud liikmesriikide seas jättis BG vastamata 53 %-le (30 975), EL 38 %-le (19 564), IT 8,9 %-le (9 720) ja RO 1,3 %-le (2 347) laekunud päringutest. PL ja HR puhul oli 2019. aastal saadetud vastuste arv tegelikult suurem kui laekunud päringute arv, mis võis olla tingitud eelmisest aastast jäänud vastuste saatmisest.

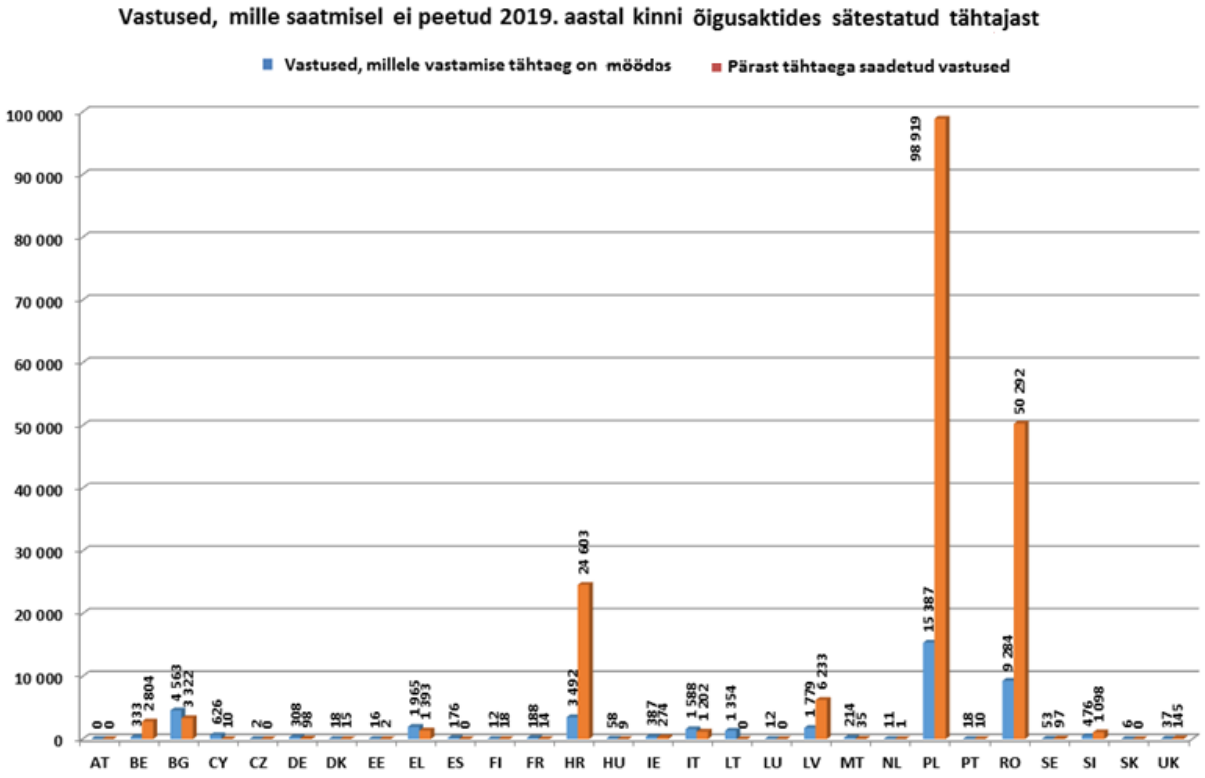
2019. aastal **jätsid protsentuaalselt kõige suuremale hulgale päringutele vastamata järgmised liikmesriigid**: MT (82 %-le laekunud päringutest), CY (65 %-le), BG (53 %-le) ja

EL (38 %-le). Üksikasjalik analüüs päringutele antavate vastuste statistika kohta liikmesriikide lõikes on esitatud komisjoni talituste töödokumendi jaotises 3.

Nagu eelmistes punktides märgitud, võivad teabepäringule vastamise kohustuse rikkumise tagajärjed olla rängad.

2.7. Vastused, mille saatmisel ei peetud kinni õigusaktides kehtestatud tähtaegadest

Veel üks probleem seisneb selles, et mõnele päringule ei vastata õigusaktides kehtestatud tähtajal[18]. Alltoodud graafikul on ülevaade kõigi liikmesriikide 2019. aasta vastustest, mille saatmisel ei peetud kinni õigusaktides kehtestatud tähtaegadest, eristades pärast tähtaega saadetud vastused ja päringud, millele vastamise tähtaeg on möödas[19].

2019. aastal **vastati õigusaktides ettenähtud tähtajast hiljem 190 000 teabepäringule,** mis moodustab päringute koguarvust **18,4 %**. Lisaks registreeriti **42 000 päringut, millele vastamise tähtaeg oli möödas**. Need suured arvud osutavad 2016. aasta võrdlusandmeid (vastavalt: 13 800 (3,8 %); 13 000) arvesse võttes, et **vastuste arv, mille saatmisel ei peetud kinni õigusaktides kehtestatud tähtaegadest, on muret tekitavalt kasvanud.**

See suundumus puudutab vaid üksikuid liikmesriike, eelkõige neid, kes **pidid tulema toime väga suure hulga teabepäringutega,** samas kui enamiku liikmesriikide puhul jääb hilinenud vastuste määr alla 0,5 %. Kõige rohkem oli 2019. aastal tähtaegade järgimisega probleeme järgmistel liikmesriikidel: PL (55 % saadetud päringutest said vastuse hilinemisega

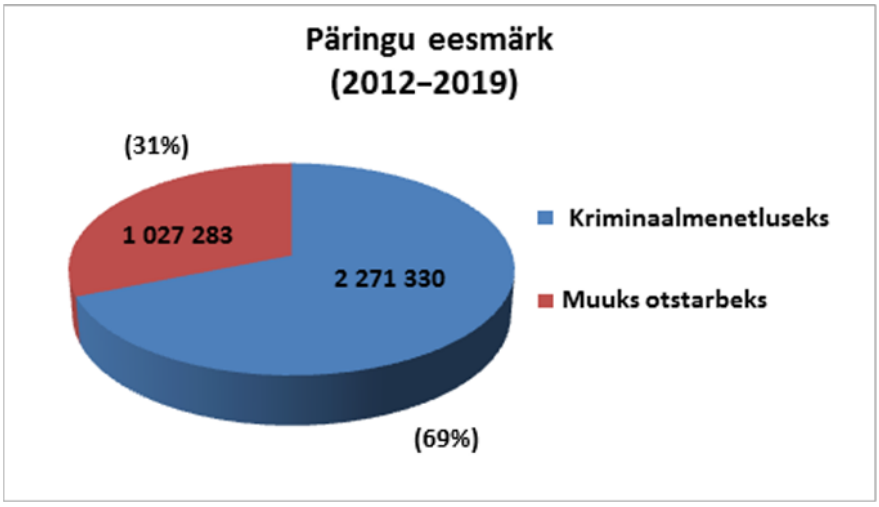
[18] Vt osa 1.2.

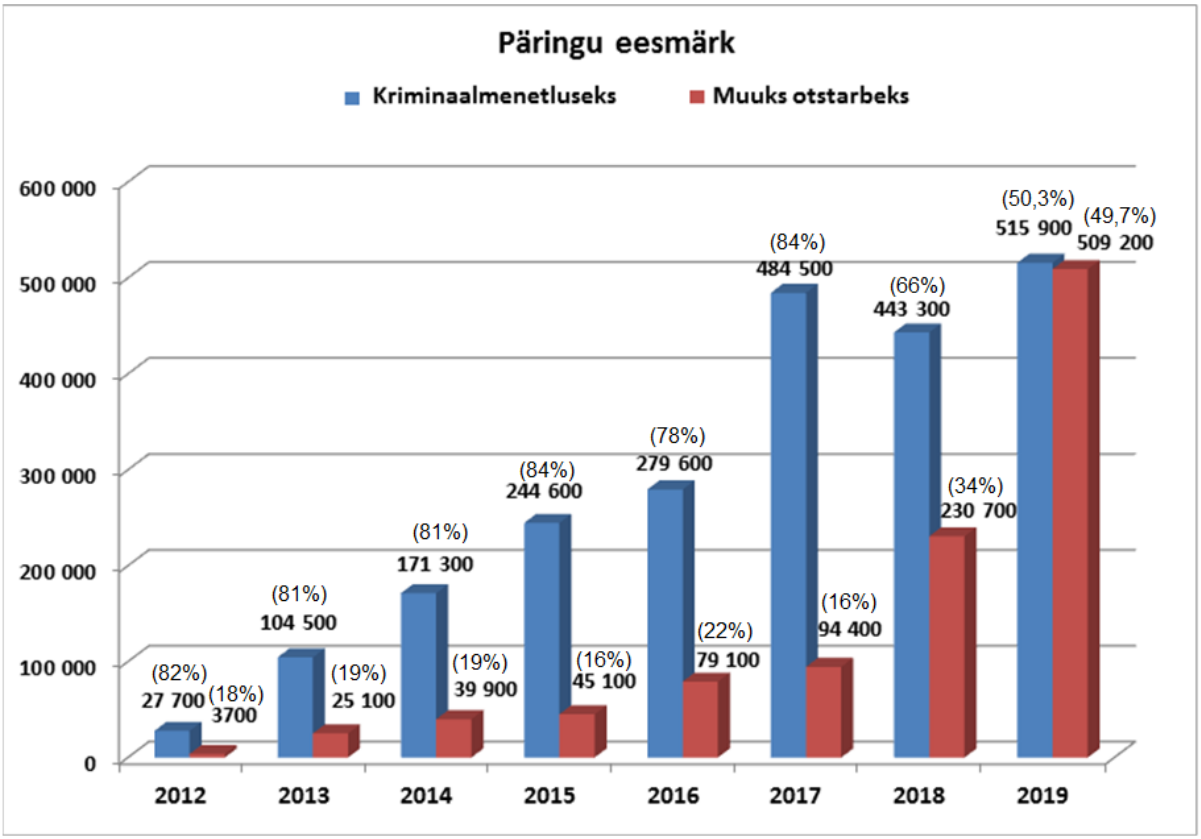
[19] Üksikasjalikum teave on esitatud komisjoni talituste töödokumendis: tabel jaotises 2.6 ning päringutele pärast tähtaega antavate vastuste statistika liikmesriikide lõikes jaotises 3.

(99 000), RO (30 %; 50 000), HR (43 %; 24 600), LV (47 %; 6 200), BE (18 %; 2 800) ja BG (5 %; 3 300). Vastamistähtaja ületanud päringute probleem, mille tagajärg võib olla vastuste hilinemine või päringutele vastamata jätmine, puudutas 33 % MT-le ja CY-le, 13,5 % LV-le ja 8 % PL-le laekunud päringutest.

2.8. Päringud seoses kriminaalmenetlusega ja muuks otstarbeks

Alltoodud graafikutel on esitatud kriminaalmenetlusega seotud päringute arv võrreldes muuks otstarbeks tehtud päringute arvuga aastatel 2012–2019.

Paljude aastate jooksul moodustasid muuks otstarbeks kui kriminaalmenetlus tehtud päringud keskmiselt 20 % kõikidest päringutest. Nagu eespool mainitud, toimus aastatel 2018–2019 **täielik muutus süsteemi kasutamises – sealt hakati otsima võrdselt sageli infot nii muuks otstarbeks kui ka kriminaalmenetlusega seoses (mõlemad 50 %).** Kogu ECRISe toimimisperioodi jooksul on keskmiselt **69 %** kõigist päringutest tehtud **kriminaalmenetluse eesmärgil** ning **31 % muuks otstarbeks**.

Muuks otstarbeks tehtud päringute hulk **ületas 2019. aastal 500 000,** mis on üle **kuue korra rohkem kui aastal 2016**. Ka **kriminaalmenetlusega seotud päringute** arv püsis **stabiilsel tasemel (ligikaudu 500 000)**.

Muuks otstarbeks tehtud päringute hulga kasvamine oli peamiselt tingitud sellest, et **oluliselt rohkem päringuid tuli eraisikutelt, kes soovisid karistusregistrist andmeid enda kohta** – alates 2016. aastast üle kuue korra rohkem, kokku **356 000 päringut**. Teine soodustav tegur oli **töölevõtmisega seotud päringute järjest suurenev arv** erialase või organiseeritud vabatahtliku **tegevuse puhul, mis eeldab otseseid ja korrapäraseid kontakte lastega**, seoses **direktiivi 2011/93/EL**[20] rakendamisega. Aastal 2019 esitati **115 000** päringut, mis on **märkimisväärselt rohkem kui** 2016. aastal (7 800). Liikmesriikide muuks otstarbeks esitatud päringute arvu suurenemise taga on peamiselt DE.

Aastal 2019 moodustasid suurema osa muuks otstarbeks kui kriminaalmenetlus tehtud päringutest **eraisikute päringud, millega sooviti karistusregistrist andmeid iseenda kohta. Need moodustasid 70 % kõigist muuks otstarbeks tehtud päringutest ja 35 % kõigist päringutest kokku**. Arvukuselt teisel kohal on **töölevõtmisega seotud päringud kooskõlas direktiiviga 2011/93/EL (22 %** muuks otstarbeks tehtud päringutest ja 11 % kõigist tehtud päringutest – 2016. aastal moodustasid muuks otstarbeks tehtud päringud 10 %). Pädevatelt haldusasutustelt muuks menetluseks kui kriminaalmenetlus laekunud päringute osakaal langes muuks otstarbeks tehtud päringute arvestuses 2016. aasta 14 %-lt 3,8 %-le 2019. aastal (ja 2 %-le kõigist tehtud päringutest), mis paigutub 19 000 päringuga kolmandale kohale. Relvakandmisloa taotlused moodustasid 1,1 % muuks otstarbeks tehtud päringutest. Päringud sellisel olulisel eesmärgil nagu muu kodakondsuse saamine moodustasid üksnes umbes 0,9 % muuks otstarbeks tehtud päringutest ja 0,4 % kõigist päringutest[21].

2.9. Päringud seoses ELi kodanike ja kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikutega

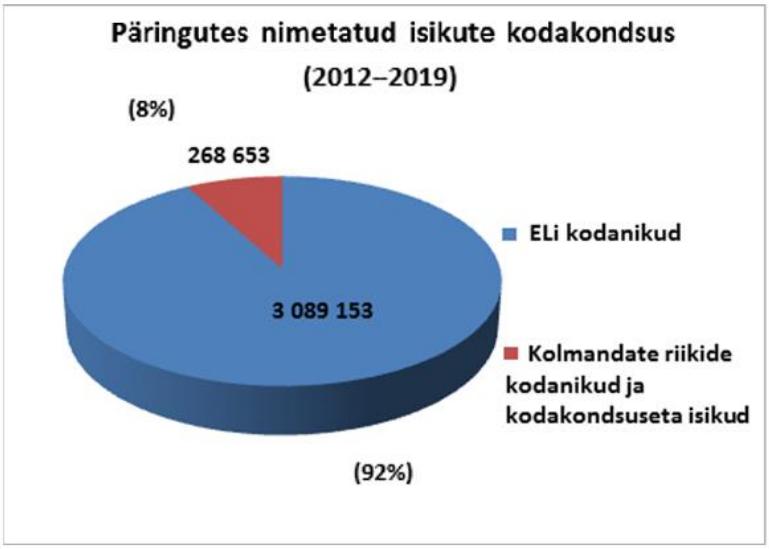
Alltoodud graafikutel on esitatud ELi kodanikke puudutavate päringute arv võrreldes kolmandate riikide kodanikke ja kodakondsuseta isikuid puudutavate päringute arvuga aastas[22] ning kogu ECRISe tegevusperioodi jooksul keskmiselt.

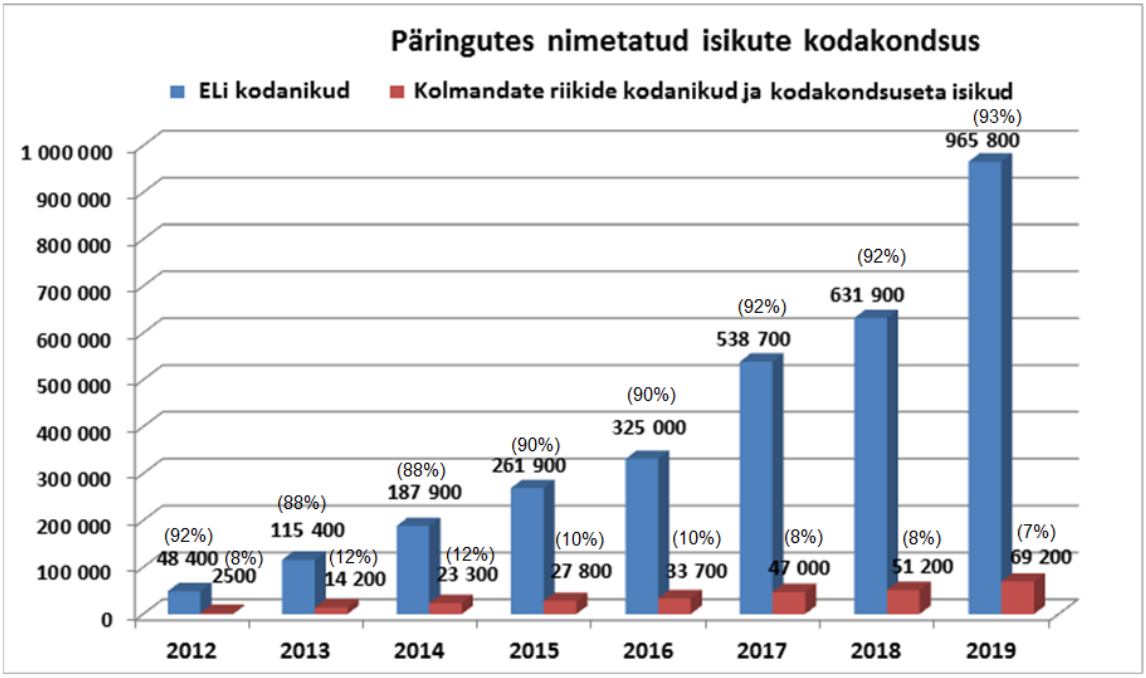
---

[20] Direktiiv 2011/93/EL, mis käsitleb laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise ning lasteporno vastast võitlust, ELT L 335, 17.12.2011, lk 1.

[21] Üksikasjalikumad andmed eri eesmärkidel tehtud päringute arvu kohta aastatel 2017–2019 on esitatud komisjoni talituste töödokumendi jaotises 2.7.

[22] Vt ka tabel komisjoni talituste töödokumendi jaotises 2.8.

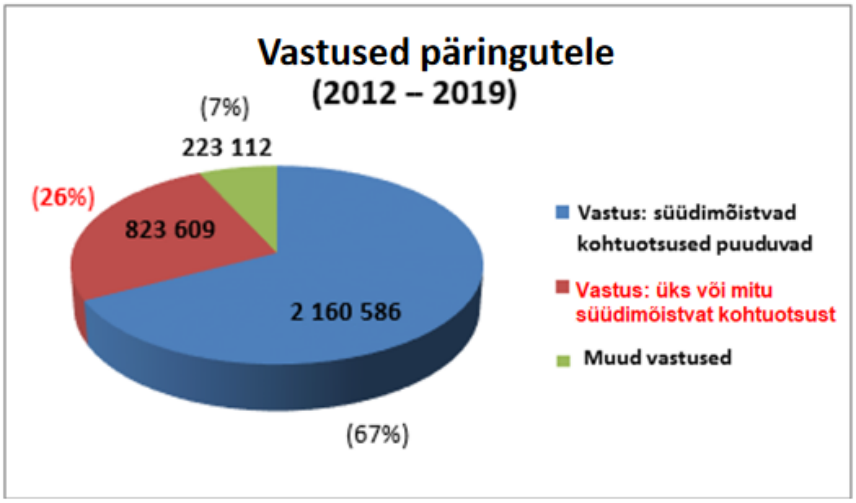
Keskmiselt **92 %** kõigist päringutest puudutavad **ELi kodanikke** ning umbes **8 % puudutavad kolmandate riikide kodanikke ja kodakondsuseta isikuid**. Kodakondsuseta isikuid puudutavate päringute osakaal on üliväike (0,02 %).

Kuigi **kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute kohta esitatud teabepäringute osakaal** on alates 2016. aastast **vähenenud, langedes** 10 %-lt **7 %-le kõigist päringutest 2019. aastal**, **on selliste päringute tegelik arv** pidevalt kasvanud, ületades **2019. aastal 69 000.** See tuleneb selliste päringute arvu märkimisväärsest suurenemisest, mis on esitatud muuks otstarbeks kui kriminaalmenetlus ja mis puudutavad peamiselt ELi kodanikke.

Aastal 2019 võeti vastu täiendavad õigusaktid,[23] millega loodi keskne süsteem, mis võimaldab määrata tõhusalt kindlaks, millis(t)el liikmesriigil/liikmesriikidel on ELis süüdi mõistetud kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku kohta karistusandmeid. Kui süsteem 2023. aastal tööle hakkab, peaks see toetama tõhusamat kolmandate riikide kodanikke ja kodakondsuseta isikuid käsitlevate andmete vahetust ECRISe kaudu ning suurendama märkimisväärselt selliste päringute arvu.

2.10. Vastused, mis sisaldavad andmeid süüdimõistva kohtuotsuse kohta

Alltoodud graafikutel on esitatud andmed selle kohta, millise osakaaluga on päringutele antud vastused, mis sisaldavad andmeid ühe või mitme süüdimõistva kohtuotsuse kohta, vastused, mis ei sisalda andmeid süüdimõistvate kohtuotsuste kohta, ja muud vastused nii aasta kaupa[24] kui ka ECRISe tegevusperioodi jooksul keskmiselt.

Alates ECRISe esimesest tegevusaastast on **keskmiselt 26 % vastustest sisaldanud teavet varasemate süüdimõistvate kohtuotsuste kohta**. See tähendab, et **ühel juhul neljast oli asjaomane isik mujal ELis juba varem** üks kord või korduvalt **süüdi mõistetud**, mis tõendab, kui väärtuslik vahend on ECRIS karistusandmete saamiseks.

Kuni aastani 2018 püsis see osakaal palju aastaid stabiilsel tasemel (ligikaudu 30 %), **langedes 2019. aastal** järsult **19 %-ni**, samal ajal kui muuks otstarbeks kui kriminaalmenetlus tehtud päringute arv kasvas järsult. See on positiivne märk sellest, et enamik isikuid, kelle kohta on esitatud muu hulgas töölevõtu, tegevuslubade ja haldusmenetlustega seotud teabepäringuid, ei ole varem süüdi mõistetud.

Aastal 2019 tähendas see üle **188 000 kõigile päringutele antud vastust, mis sisaldasid andmeid varasemate süüdimõistvate kohtuotsuste kohta** (2016. aastal oli see arv 105 000). Vastused, mis ei sisaldanud andmeid süüdimõistvate kohtuotsuste kohta, moodustasid keskmiselt 74 % kõigist vastustest, ja muud vastused 7 %.

---

[23] Määrus 2019/816/EL, millega luuakse ECRIS-TCN, ELT L 135, 22.5.2019, lk. 1; direktiiv 2019/884/EL, millega muudetakse nõukogu raamotsust 2009/315/JSK, ELT L 151, 7.6.2019, lk 143.

[24] Vt joonealune märkus 9. Vt ka tabel komisjoni talituste töödokumendi jaotises 2.9.

3. Peamised järeldused

- **Kõik 28 liikmesriiki olid 2019. aastal ECRISe kasutamisel aktiivsed, ent 9,8 % võimalikest omavahelistest ühendustest oli endiselt puudu**

Pärast ECRISe kaheksat tegutsemisaastat olid **kõik 28 liikmesriiki ECRISega ühendatud**. Sellegipoolest vahetab vaid üks neist (ES) teavet ülejäänud 27 liikmesriigiga. **Keskmiselt on igal liikmesriigil** teistega **24 aktiivset ühendust**. 2019. aasta lõpu seisuga oli loodud **90 % kõigist võimalikest omavahelistest ühendustest**.

- **Vahetatud teadete arv kasvas 2019. aastal 4,2 miljonini**

Kui 2016. aastal olid kõik süsteemis osalevad liikmesriigid vahetanud 2 miljonit teadet, siis **2019. aastal** see arv **kahekordistus, jõudes 4,2 miljonini, mis tähendab ühes kuus keskmiselt 348 000 teadet**. Viimase kolme aasta jooksul on **muutunud oluliselt** teadete, teabepäringute ja päringuvastuste **arvuline suhe – teabepäringute arv on kasvanud üle kolme korra suuremaks kui teadete arv**.

- **Uute süüdimõistvate kohtuotsuste teadete arv vähenes – paljudest süüdimõistvatest kohtuotsustest jäetakse teavitamata**

Aastal 2017 **vähenes uute süüdimõistvate kohtuotsuste kohta esitatud teadete arv**, püsides **kuni 2019. aastani** ligikaudu **310 000 juures**. Selline langustrend on üllatav, arvestades liikmesriikide omavaheliste ühenduste arvu kasvamist.

Mõned liikmesriigid ei saatnud mõnel aastal **uute süüdimõistvate kohtuotsuste kohta teateid üldse** (PT, MT, EE, EL) ning **mitmed saatsid väga vähe selliseid teateid** oma mittekodanikest ELi elanike ja süüdimõistvate kohtuotsuste arvu kohta (BG, EE, EL, IE, LT, LU, MT, RO, SI, SE, PT, UK). Teadete saatmata jätmine on vastuolus ECRISe õigusaktidega ja sellel võivad olla tõsised tagajärjed.

- **Teabepäringu arv kasvas oluliselt, jõudes 1 miljonini**

Alates 2017. aastast on teabepäringute arv kolmekordistunud, ulatudes ainuüksi 2019. aastal **1 miljonini**. See järsk kasv on tingitud peamiselt **ECRISe muutunud kasutamisest –** enam ei kasutata süsteemi üksnes või isegi peamiselt kriminaalmenetlusega seotud eesmärkidel, vaid **korrapäraselt** ka **muuks otstarbeks kui kriminaalmenetlus (nt töölevõtueelne kontroll, päringuid, millega soovitakse karistusregistrist andmeid enda kohta jne).**

Siiski on **väljastatud päringute maht liikmesriigiti väga erinev**, ulatudes 745 000 päringust (DE) 6 päringuni (EL) aastas. Päringute koguarvu suurenemine on põhjustatud peamiselt DE päringute arvu kasvust.

- **ECRISt kasutatakse muuks otstarbeks kui kriminaalmenetlus sama sageli kui kriminaalmenetluse eesmärgil**

Paljude aastate jooksul moodustas muuks otstarbeks kui kriminaalmenetlus esitatud päringute osakaal keskmiselt 20 %. Alates 2018. aastast on täheldatud, et liikmesriigid kasutavad ECRISt uutmoodi **ning süsteemist on hakatud otsima võrdselt sageli infot nii kriminaalmenetluse eesmärgil kui ka muuks otstarbeks (mõlemad 50 %). Muuks otstarbeks tehtud päringuid** oli **2019. aastal juba üle poole miljoni**, mis on üle kuue korra rohkem kui aastal 2016.

Päringute arvu suurenemine oli peamiselt tingitud asjaolust, et **märkimisväärselt rohkem tehti päringuid, millega eraisikud soovisid karistusregistrist andmeid enda kohta (**2019. aastal **356 000**, mis moodustas **70 % muuks otstarbeks tehtud päringutest)**, samuti **tehti rohkem töölevõtuga seotud päringuid tegevuse puhul, mis eeldab kontakte lastega**, seoses **direktiivi 2011/93/EL** rakendamisega **(115 000** päringut – **22 %** muuks otstarbeks tehtud päringutest).

- **Neljandikus vastustes on märgitud andmed varasemate süüdimõistvate kohtuotsuste kohta**

Alates ECRISe esimesest tegutsemisaastast on keskmiselt **26 % teabepäringutele isiku varasema karistatuse kohta vastatud teabega varasemate süüdimõistvate kohtuotsuste kohta**. See määr püsis palju aastaid stabiilsel tasemel (ligikaudu 30 %), **langedes 2019. aastal** järsult **19 %-ni**, samal ajal kui muuks otstarbeks kui kriminaalmenetlus tehtud päringute arv kasvas oluliselt. Sellegipoolest **sisaldas 2019. aastal** üle **188 000 vastustest kõigile päringutele teavet varasemate kriminaalkaristuste kohta**.

- **Kuigi ajakohastuste arv on üldiselt suurenenud, jäetakse paljudest ajakohastatud andmetest endiselt teavitamata**

Ajakohastusteadete arv on märkimisväärselt suurenenud, kasvades 25 %-lt **42 %-le kõigist teadetest ning jõudes** 2019. aastal **230 000-ni**. See puudutab siiski vaid mõnda liikmesriiki.

Samal ajal **ei saatnud mitmed liikmesriigid** mõnel aastal **ajakohastatud andmeid** varem saadetud teadete kohta **kas üldse** (BG, DK, EE, EL, IE, LV, LU, MT, PT, SI) või **saatsid vähe** selliseid teateid (IE, RO, CY, SI, PT, MT).

- **Varasemate süüdimõistvate kohtuotsuste kohta andmete pärimiseks ei kasutata alati ECRISt**

Vaatamata päringute arvu üldisele olulisele kasvule, millele juhiti tähelepanu esimeses statistilises aruandes, püsib endiselt probleem, et **mõned liikmesriigid ei saada peaaegu üldse päringuid** (EL, CY, MT) või **saadavad väga vähe päringuid** oma mittekodanikest ELi elanike kohta (BG, EE, HU, IT, LV, RO, SI).

- **Päringud, millele vastati pärast õigusaktides ettenähtud tähtaega**

Aastal 2019 **vastati peaaegu 190 000 teabepäringule õigusaktides ettenähtud tähtajast hiljem (18,4 %** päringute **koguarvust)**. Hilinenud vastuste arv on murettekitav, sest võrreldes 2016. aastaga **on see kasvanud peaaegu 14 korda**.

See probleem puudutab eelkõige **liikmesriike**, kes **pidid tulema toime väga suure hulga teabepäringutega**: PL, RO, HR, LV, BE ja BG.

- **Teabepäringud, millele jäeti vastamata**

Ehkki kõik liikmesriigid reeglina vastavad päringutele, jäi sellegipoolest ka 2019. aastal **üle 42 000 teabepäringu vastuseta**. See arv vastas **4,1 %-le kõigist päringutest** (2016. aastal 3,6 %). Laekunud teabepäringutele jätsid protsentuaalselt kõige sagedamini vastamata MT, CY, BG ja EL.

- **Olulised erinevused liikmesriikide ECRISega seotud tegevuse ja töökoormuse vahel**

Mõned liikmesriigid saadavad välja märkimisväärselt rohkem **teabepäringuid, kui nad ise saavad** (DE, UK ja CZ), samas kui teistel liikmesriikidel on **suur töökoormus**

teabepäringutele vastamisel (PL, RO, IT, HR, SK ja HU). Mõne liikmesriigi töökoormus seisneb peamiselt **arvukate teadete** saatmises uute süüdimõistvate kohtuotsuste kohta süüdimõistetu kodakondsusjärgsesse liikmesriiki (BE ja IT).

- **Praegust ECRISt kasutatakse kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute puhul endiselt harva**

Keskmiselt **92 %** kõigist päringutest puudutavad **ELi kodanikke** ning umbes **8 % päringutest puudutavad kolmandate riikide kodanikke ja kodakondsuseta isikuid**. Kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute kohta esitatud teabepäringute arv on alates 2017. aastast pidevalt **kasvanud**, ületades **2019. aastal 69 000**.